

**สรุปประเด็นสำคัญร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ....
ในการประชุม กรธ. วันที่ ๓ - ๖ สิงหาคม ๒๕๖๐***

๑. มาตรา ๗ และมาตรา ๓๙ ควรให้จับสลากหมายเลขผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เพื่อให้เป็นหมายเลขเดียวกันทั้งประเทศหรือไม่

- การให้จับสลากหมายเลขผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพื่อให้เป็นหมายเลขเดียวกันทั้งประเทศจะทำให้พรรคการเมืองพรรคใหญ่ได้เปรียบพรรคการเมืองขนาดเล็ก เพราะมีความสามารถในการทุ่มเงินหาเสียงได้ทั่วประเทศ

- การจับสลากหมายเลขผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในแต่ละเขต เป็นการให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของผู้สมัคร ไม่ใช่พรรคการเมืองเพียงอย่างเดียว โดยสามารถป้องกันการซื้อเสียงหว่านทั่วประเทศ และช่วยลดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างพรรคการเมืองขนาดใหญ่และขนาดเล็กได้ อย่างไรก็ตามวิธีนี้จะทำให้การพิมพ์บัตรเลือกตั้งยุ่งยากมากขึ้น เพราะต้องพิมพ์บัตรเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งแตกต่างกัน

มติ - เมื่อเป็นการเลือกตั้งแบบบัตรใบเดียว จึงควรให้แต่ละเขตกำหนดหมายเลขตามการสมัครของผู้สมัคร เพื่อขจัดการซื้อเสียง และผู้สมัครต้องแสดงความรู้ความสามารถของตนประกอบด้วย

๒. มาตรา ๘ การเสนอชื่อนายกรัฐมนตรี ควรนำความในรัฐธรรมนูญมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือไม่

มติ - ควรกำหนดให้การมีมติในการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีเป็นไปตามข้อบังคับของพรรคการเมือง ส่วนการประกาศรายชื่อผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อ ให้ กกต. ประกาศโดยร่างกฎหมายฉบับนี้จะต้องกำหนดสาระสำคัญของประกาศดังกล่าวไว้ด้วย

๓. มาตรา ๑๑ การดำเนินการจัดการเลือกตั้งควรอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาทางปกครองหรือไม่ หากให้อยู่ในเขตของศาลปกครองควรไปที่ศาลปกครองสูงสุดและควรวินิจฉัยให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้งหรือไม่

- รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๗ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติความเพื่อให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครองอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครอง ซึ่ง กกต. ถือเป็นหน่วยงานทางปกครองประเภทหนึ่ง และได้ใช้อำนาจทางกฎหมายในการดำเนินกิจการทางปกครอง จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับตามหลักการของมาตราดังกล่าว

- วิธีพิจารณาคดีของศาลปกครองอาจมีผลกระทบต่อจัดการเลือกตั้งได้ โดยในกรณีนี้มีตัวอย่างกฎหมายที่บัญญัติยกเว้นการใช้เขตอำนาจของศาลปกครอง คือ มาตรา ๑๑ แห่งพระราชกำหนดการบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔

- สำหรับการพิจารณาคดีของศาล ควรกำหนดให้ศาลพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้ง

มติ - (๑) จะบัญญัติว่าการดำเนินการจัดการเลือกตั้งไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาทางปกครองไม่ได้ เพราะเท่ากับเป็นการใช้กฎหมายตีความรัฐธรรมนูญโดยมาตรา ๑๙๗ ไม่ได้ทำให้การกระทำของ กกต. พ้นจากเขตอำนาจศาล กล่าวคือ หากไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองก็อาจอยู่ในเขตของศาลอื่น เช่น ศาลยุติธรรม

---

*จัดทำโดยคณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

- (๒) พิจารณาหาแนวทางที่จะไม่ให้เกิดการพิจารณาตัดสินคดีกระทบกับการดำเนินการเลือกตั้ง (เช่น ศาลจะวินิจฉัยคดีเมื่อใดก็ได้ แต่ไม่กระทบต่อการเลือกตั้งที่ได้ดำเนินไปแล้ว)
- (๓) พิจารณาว่าควรให้นำคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลสูงสุดเลยหรือไม่

๔. การนับคะแนนจะกำหนดให้ดำเนินการที่หน่วยเลือกตั้ง หรือจะนับรวมที่เขตเลือกตั้ง เพราะจะมีผลเกี่ยวกับจำนวนเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้ง และบทบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- การนับคะแนนที่เขตเลือกตั้งจะต้องขนย้ายหีบบัตรเลือกตั้งจากหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ ไปรวมไว้ที่เขตเลือกตั้ง ซึ่งอาจมีการสับเปลี่ยนหีบบัตรเลือกตั้งได้
  - การนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้งจะทำให้หีบคะแนนสามารถทราบได้ว่าผู้ใดไม่ลงคะแนนตามที่ได้ตกลงไว้ แต่การทุจริตการเลือกตั้งจะทำได้น้อยกว่าเพราะสามารถรายงานข่าวการนับคะแนนได้ทุกหน่วย อันเป็นการตรวจสอบการเลือกตั้งอีกช่องทางหนึ่ง
- มติ - ให้นำคะแนนที่หน่วยเลือกตั้ง แต่ให้หามาตรการป้องกันการเปลี่ยนหีบบัตรเลือกตั้ง

๕. ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ไม่มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (กกต. จังหวัด) แล้วจะให้ผู้ใดทำหน้าที่เดิมที่ กกต. จังหวัด เคยเป็นผู้ดำเนินการ เช่น ผู้ที่ กกต. มอบหมายตามมาตรา ๒๔

- ในชั้นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ได้กำหนดให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบดูแลการเลือกตั้งในพื้นที่จังหวัดนั้น ภายใต้การควบคุมตรวจสอบของ กกต. กลาง ซึ่ง กกต. กลางจะส่งผู้ตรวจการเลือกตั้งไปตรวจสอบการเลือกตั้งในพื้นที่แต่ละจังหวัด เพื่อรายงานกลับมายัง กกต. กลาง

มติ - ขอให้คณะอนุกรรมการร่างฯ ตัดคำว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” ในร่างออก

๖. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... (ร่างเบื้องต้นจากสำนักงาน กกต.) มิได้มีการกำหนดถึง “ผู้ตรวจการเลือกตั้ง” จึงควรมีการบัญญัติไว้ด้วยในบางเรื่องหรือไม่

มติ - มอบให้คณะอนุกรรมการร่างฯ ตรวจสอบว่าควรกำหนดให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีอำนาจในกระบวนการใดบ้าง โดยผู้ตรวจการเลือกตั้งอาจเข้าไปตรวจสอบการเลือกตั้ง ส.ว. ด้วยก็ได้

๗. มาตรา ๑๓ ได้ตัดตำแหน่ง “ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำหน่วย” ออก และให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยปฏิบัติหน้าที่แทนเหมาะสมหรือไม่

- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฯ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้มีกรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยจำนวน ๙ คน เป็นประชาชนทั่วไปที่ได้รับการฝึกอบรม มีหน้าที่จัดการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้ง และมีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำหน่วย เป็นข้าราชการที่มีความรู้ ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายธุรการ แต่ร่างฯ ฉบับนี้ได้ตัดตำแหน่ง “ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำหน่วย” ออก และให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยปฏิบัติหน้าที่แทน ซึ่งประธานฯ แต่งตั้งโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขต

- กลไกดังกล่าวทำให้ไม่มีผู้รับผิดชอบโดยตรงในผลที่เกิดขึ้น

- ในประเทศอินเดียให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้จัดการเลือกตั้ง โดยมี กกต. เป็นผู้วางกฎเกณฑ์และกำกับดูแลการเลือกตั้ง แต่กรณีของไทย กกต. เป็นผู้ดำเนินการเสียเองจึงทำให้ไม่เกิดการตรวจสอบกำกับดูแล

- กกต. เป็นผู้คัดเลือกคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขต โดยประธาน กกต. เป็นผู้ลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว หากเกิดปัญหาประธาน กกต. มักถูกฟ้องคดีด้วยเสมอ

มติ - ไม่มี

๘. มาตรา ๑๗ ควรมิบทบัญญัติว่า ในกรณีที่ กกต. และเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการเลือกตั้งได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิดทางแพ่งหรืออาญาหรือไม่

- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับองค์กรอิสระอื่นก็ไม่มีบทบัญญัติดังกล่าวเช่นกัน เนื่องจากหากเจ้าหน้าที่กระทำโดยสุจริตก็ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอยู่แล้ว

- อย่างไรก็ตาม เหตุที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... มีบทบัญญัติคุ้มครองเจ้าหน้าที่ที่กระทำโดยสุจริต เพราะมีระบบที่แตกต่างกัน และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายนานาชาติ

- อนุสัญญาปารีส ไม่ได้บังคับให้ต้องมีบทบัญญัติคุ้มครองการดำเนินการโดยสุจริตของเจ้าหน้าที่ หากจะบัญญัติไว้ควรบัญญัติยกเว้นให้เฉพาะบุคคลซึ่งไม่ใช่เจ้าพนักงาน แล้วทำตามคำร้องขอของเจ้าพนักงาน และต้องเชื่อโดยสุจริตว่ากระทำการนั้นไม่ผิดกฎหมาย ไม่ต้องรับผิด โดยเทียบเคียงกับประมวลกฎหมายอาญา

มติ - บัญญัติยกเว้นให้เฉพาะคนที่ไม่ใช่เจ้าพนักงานแล้วทำตามคำร้องขอของเจ้าพนักงาน ให้ได้รับยกเว้นความผิด

๙. การแบ่งเขตเลือกตั้งในส่วนที่ ๓ ควรพิจารณาให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... เช่น กรณีมีการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งซึ่งทำให้จำนวนสมาชิกในเขตเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่

- กรธ. ได้เสนอเพิ่มเติมมาตรา ๓๕ วรรคสาม ที่กำหนดให้ในกรณีมีการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่มีผลทำให้สมาชิกของพรรคการเมืองเปลี่ยนแปลงไป ไม่ให้กระทบกับพรรคการเมืองในการเลือกตั้งครั้งถัดจากการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... แต่ สนช. ไม่รับหลักการ จึงควรรนำหลักการดังกล่าวมาเพิ่มในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ....

มติ - ควรเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าในกรณีมีการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่มีผลทำให้สมาชิกของพรรคการเมืองเปลี่ยนแปลงไป ไม่ให้กระทบกับพรรคการเมืองในการเลือกตั้งครั้งถัดจากการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้ง

๑๐. มาตรา ๒๐ (๓) ควรเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการแบ่งเขตเลือกตั้งหรือไม่ เนื่องจากมาตรา ๑๕๒ ในบทเฉพาะกาลมีการกำหนดเพื่อมิให้นำมาใช้ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรก ซึ่งพรรคการเมืองเห็นว่าควรตัดมาตรา ๑๕๒ นี้ออก

- เวทีรับฟังความเห็นที่จังหวัดอุดรธานีเสนอว่าควรตัดมาตรา ๑๕๒ ออก เพราะเป็นการจำกัดสิทธิของพรรคการเมือง แต่ กกต. เห็นว่า หากต้องรับฟังความเห็นของพรรคการเมืองในการแบ่งเขตเลือกตั้งอาจทำให้ กกต. จัดการเลือกตั้งไม่ทันเวลา

มติ - ไม่ควรมีบทเฉพาะกาลที่หยกเว้นมาตรา ๒๐ (๓) จึงขอให้ตัดมาตรา ๑๕๒ ออก

๑๑. มาตรา ๒๑ การกำหนดให้หน่วยเลือกตั้งถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหน่วยละ ๘๐๐ คน เป็นประมานนั้นควรเพิ่มจำนวนเป็น ๑,๐๐๐ คน หรือไม่ เพราะมาตรา ๒๓ ได้ขยายเวลาลงคะแนนเป็นเวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ นาฬิกา

- ทางปฏิบัติใช้หมู่บ้านเป็นหน่วยเลือกตั้งจึงอาจมีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากน้อยกว่าจำนวน ๘๐๐ คนได้ แต่การขยายระยะเวลาเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนโดยเฉพาะคนทำงาน

- ควรใช้จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหนึ่งพันคนเป็นเกณฑ์ เพราะในทางปฏิบัติจะมีผู้มาลงคะแนนเสียงเพียงร้อยละ ๖๐ เท่านั้น โดยไม่ควรใช้เขตหมู่บ้านเป็นเขตหน่วยเลือกตั้ง แต่ควรยึดความสะดวกของประชาชนเป็นหลัก จะช่วยลดจำนวนหน่วยไปได้อีก ๒๕ อันจะช่วยประหยัดงบประมาณไปได้มาก ส่วนระยะเวลาเห็นว่า ๘-๑๖ น. เหมาะสมแล้ว และการเลือกตั้งตามร่างฯ ฉบับนี้ใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียวจึงทำให้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น

มติ - ควรกำหนดให้หน่วยเลือกตั้งถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหน่วยละ ๑,๐๐๐ คน โดยไม่จำเป็นต้องใช้เขตหมู่บ้านเป็นเขตของหน่วยเลือกตั้ง แต่ให้คำนึงถึงความสะดวกของผู้มาลงคะแนนเป็นสำคัญ โดยใช้เวลา ๘.๐๐ ถึง ๑๖.๐๐ เป็นเวลาลงคะแนน

๑๒. มาตรา ๒๖ ผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะเสียสิทธิอะไรบ้าง

- เวทีรับฟังความคิดเห็นเสนอว่า ควรตัดสิทธิอื่นๆ นอกจากสิทธิทางการเมืองของผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วย เช่น สิทธิบัตรทอง เบี้ยผู้สูงอายุ

- การกำหนดให้ตัดสิทธิเลือกตั้งจนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งต่อไปไม่เหมาะสม เพราะไม่ทำให้เกิดความเกรงกลัว ควรกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนในการตัดสิทธิ เช่น ๑ ปี หรือ ๒ ปี

- หากตัดสิทธิบัตรทองหรือเบี้ยผู้สูงอายุจะกระทบศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิขั้นพื้นฐาน

- ถ้อยคำในมาตรา ๒๖ และ ๒๗ ควรใช้คำว่า “จำกัดสิทธิ” ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

- ควรตัดสิทธิในการดำรงตำแหน่งด้วย เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหากดำรงตำแหน่งได้อยู่ และไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจะต้องพ้นจากตำแหน่งนั้น

- ควรตัดสิทธิในการสมัครรับราชการด้วยหรือไม่ มีประเทศใดกำหนดให้ตัดสิทธิดังกล่าวไว้หรือไม่

มติ - (๑) ยืนยันตามร่างเดิม แต่เปลี่ยนเป็นการตัดสิทธิโดยมีระยะเวลาสองปี โดยในระยะเวลาดังกล่าวจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารท้องถิ่น สภาท้องถิ่น สส. สว. หรือดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือองค์กรอิสระมิได้ หากกำลังดำรงตำแหน่งอยู่ต้องพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ต้องระบุให้ชัดเจนว่าหากครั้งที่สองยังไม่ไปใช้สิทธิ ให้นำเวลาการตัดสิทธิต่อเนื่องกัน

- (๒) ขอให้อนุกรรมการยกร่างฯ ตรวจสอบกฎหมายต่างประเทศด้วยว่าประเทศต่าง ๆ มีการจำกัดสิทธิใดของผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งบ้าง

๑๓. มาตรา ๒๗ การได้สิทธิคืนควรเพิ่มการออกเสียงประชามติด้วยหรือไม่

- ไม่จำเป็นต้องพิจารณาเพราะเปลี่ยนเป็นการตัดสิทธิโดยมีระยะเวลาสองปี

๑๔. มาตรา ๒๘ การเปิดเผยหมายเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งนั้นจะกระทบสิทธิประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่

- เหตุที่ต้องระบุเลขประจำตัวประชาชนในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพราะมีบางบุคคลที่ชื่อและนามสกุลตรงกัน จึงจำเป็นต้องตรวจกับเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก

- เลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก เป็นข้อมูลส่วนบุคคล อาจถูกนำไปใช้ในทางไม่สุจริตได้

- จากการสอบถามสำนักงานทะเบียน กรมการปกครอง ทราบว่า สามารถจัดพิมพ์บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ผิดประกาศโดยไม่ระบุเลขประจำตัวประชาชนได้โดยใช้งบประมาณและระยะเวลาเพิ่มเติมเล็กน้อย

- อาจใช้เลขประจำตัวประชาชนตัวหน้าสามหลักเพื่อระบุตัวบุคคลได้

มติ - รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ปิดประกาศหน้าหน่วยหรือเปิดเผยแก่ประชาชนทั่วไป ให้มีชื่อและที่อยู่ แต่จะระบุเลขบัตรประจำตัวประชาชนไม่ได้

๑๕. มาตรา ๓๓ ควรนำคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือไม่

มติ - มอบให้อนุกรรมการยกร่างฯ พิจารณาในประเด็นนี้

๑๖. มาตรา ๓๖ ควรให้ผู้สมัครยื่นใบสมัครทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือยื่นโดยตรงต่อผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ควรระบุให้หนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองเป็นเอกสารในการส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... หรือไม่ หลักฐานการเสียภาษีเงินได้ควรมีหรือไม่และระยะเวลาเท่าใด และค่าธรรมเนียมการรับสมัคร จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท เหมาะสมหรือไม่

(๑) การสมัครทางอิเล็กทรอนิกส์

- การสมัครทางอิเล็กทรอนิกส์ช่วยแก้ปัญหาการปิดล้อมสถานที่สมัครรับเลือกตั้งได้ แต่หากมีทั้งการยื่นต่อ ผอ.เขต และการยื่นทางอิเล็กทรอนิกส์จะสับสนหรือไม่

- การสมัครทางอิเล็กทรอนิกส์พร้อมการยื่นแบบปกติ จะมีปัญหาเรื่องหมายเลขหรือไม่ว่าใครมาก่อนหลังระหว่างยื่นปกติกับยื่นทางเน็ต

- การยื่นด้วยตัวเองแสดงให้เห็นว่าเจ้าตัวประสงค์จะมาสมัครเอง แต่การยื่นทางอิเล็กทรอนิกส์อาจมีปัญหว่าเจ้าตัวไม่ได้ยื่นเอง พรรคการเมืองอาจยื่นให้โดยเจ้าตัวไม่รู้ก็ได้

- กรณีมีเหตุจำเป็น ให้ กกต. ขยายวันรับสมัครได้ จะได้ไม่ต้องใช้วิธียื่นทางอิเล็กทรอนิกส์ (ดูร่างมาตรา ๓๕)

- มาตรานี้ควรบัญญัติให้รับกับเรื่องไพรมารีโหวตด้วย

- กรณีมีเหตุจำเป็นมีทางเลือกสองทาง หนึ่งคือสมัครทางอิเล็กทรอนิกส์ สองคือขยายวันรับสมัคร ควรเปิดให้ กกต. เลือกว่าอันไหนจะยุติธรรมกว่ากัน และควรใช้กับทั้งการเลือกตั้งทั่วไปและการเลือกตั้งเพิ่มเติม

มติ - ให้ยื่นต่อ ผอ.เขต ไม่ให้ยื่นทางอิเล็กทรอนิกส์ เพราะจะเกิดปัญหาตามมาได้ ในกรณีมีเหตุจำเป็นอันจะทำให้การสมัครทำไม่ได้ ก็ให้ กกต. มีอำนาจขยายระยะเวลารับสมัครได้ โดยจะขยายทุกเขต หรือบางเขตที่มีเหตุก็ได้

(๒) หนังสือรับรองของหัวหน้าพรรค

มติ - ควรแก้ไขสอดคล้องกับ พรบ. พรรคการเมือง

(๓) หลักฐานการเสียภาษี (รธน มาตรา ๘๕ วรรคสาม)

- เวที่รับฟังความคิดเห็น เห็นว่าควรให้เปิดเผยหลักฐานดังกล่าวด้วย

- กกต. เสนอให้ใช้หลักฐาน ๓ ปีย้อนหลัง ตามกฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

มติ - ควรให้ยื่นเอกสารการเสียภาษี ๓ ปีย้อนหลังประกอบการสมัคร แล้วให้เปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย

(๔) คำสมัครหนึ่งหมื่นบาท

มติ - คงตามร่างเดิม กล่าวคือ คำสมัครหนึ่งหมื่นบาท หากผู้สมัครได้คะแนนเสียงเกินร้อยละ ๕ จะได้รับเงินคำสมัครคืนกึ่งหนึ่ง

๑๗. มาตรา ๔๓ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้สมัครซึ่งเห็นว่ามีผู้ไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งอยู่ในบัญชีของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขต สามารถยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาให้วินิจฉัยได้โดยตรงเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งเดิมให้ยื่นต่อ ผอ. กกต. เขต ก่อน

- ควรยื่นต่อ กกต. วินิจฉัยเสียก่อน หากไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของ กกต. จึงจะสามารถยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาให้วินิจฉัยได้

- หากให้ร้องต่อ กกต. ก่อน อาจทำให้ไม่อาจวินิจฉัยได้ทันก่อนการเลือกตั้งหรือไม่

มติ - หากเห็นว่าผู้สมัครไม่มีสิทธิให้ร้องต่อ กกต. ก่อน กกต. วินิจฉัยอย่างไรให้ดำเนินการไปตามนั้น แต่ไม่ตัดสิทธิคนร้องจะอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา

๑๘. มาตรา ๔๔ นอกจากกรณีขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งแล้ว สำนักงาน กกต. ขอเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความว่า “หรือได้รับการสรรหาโดยไม่ชอบตามกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง” ซึ่งไม่สอดคล้องกับร่างมาตรา ๕๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... ที่คณะกรรมการการวิสามัญฯ ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า แก้ไข

มติ - ไม่ควรเพิ่มเติมความดังกล่าว

๑๙. มาตรา ๔๕ ประกอบมาตรา ๔๔ กรณีผู้สมัครไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งด้วยซึ่งรัฐธรรมนูญมุ่งหมายให้ทำได้ในกรณีทุจริตในการเลือกตั้ง

มติ - มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ ไม่ควรระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง แต่จะระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้เฉพาะกรณีที่อยู่แล้วปกปิดหรือจงใจกระทำเท่านั้น

๒๐. มาตรา ๔๘ การกำหนดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งมีแนวทางอย่างไร โดยเรื่องค่าใช้จ่ายของผู้สมัครซึ่งใช้ก่อนการเลือกตั้งตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... ควรนำมาบัญญัติในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้หรือไม่ เพียงใด

- ค่าใช้จ่ายก่อนการสมัครรับเลือกตั้งควรคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งด้วยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

- หากให้ กกต. เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแนะนำตัวเองเพื่อให้เลือกตน เช่น โปสเตอร์ จะทำให้มีการทุจริตมากขึ้นเพราะผู้สมัครประหยัดค่าใช้จ่ายไปบางส่วนแล้วจึงมีเงินเหลือสำหรับไปซื้อเสียง

- จะกำหนดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งให้ครอบคลุมทำได้ยากมาก จึงควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของ กกต. และเจ้าหน้าที่ของ กกต. ในพื้นที่ที่จะต้องรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองมายัง กกต. เพื่อวินิจฉัยว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งหรือไม่

- ในประเทศอังกฤษ ไม่ได้กำหนดเรื่องค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งไว้ในกฎหมายเพราะจะทำให้ขาดความยืดหยุ่น แต่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของ กกต. ในการดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและกำหนดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

มติ ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง คือ

๑. ตามที่เคยกำหนดในกฎหมายพรรคการเมือง

๒. ค่าใช้จ่ายอื่นที่ กกต. วินิจฉัยว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่จ่ายในทุกเมื่อแล้วมีผลต่อการเลือกตั้ง และให้เป็นหน้าที่ของ กกต. ทุกคนที่จะต้องรายงานการกระทำของพรรคหรือนักการเมืองให้ กกต. ทราบ และให้ กกต. วินิจฉัยว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งหรือไม่ ถ้าวินิจฉัยว่าใช่ ไม่ให้มีผลต่อการกระทำที่ผ่านมาแล้ว แต่ให้มีผลต่อการกระทำในภายหน้า (โดยให้นำมาคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง) ทั้งนี้ หากเจ้าหน้าที่รายงานเท็จมิโทษไล่ออก ถ้าละเลยไม่รายงานให้ถือว่าเป็นการหย่อนความสามารถให้ลงโทษโดยพลัน โดยให้ลงโทษผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก่อน

๓. สัญญาว่าจะให้ เป็นความผิด

๒๑. มาตรา ๕๑ วิธีการหาเสียงเลือกตั้งควรให้มีการหาเสียงทางสื่อออนไลน์ หรือไม่ อย่างไร

(ประกอบมาตรา ๕๗)

มติ - ให้ทำได้ แต่มีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ๓ วันสุดท้ายห้ามเพิ่มเติม ห้ามหมดทุกคนทั้งพรรคการเมืองและประชาชนทั่วไป

(๒) สิ่งที่มีอยู่แล้วให้ทิ้งไว้ได้ภายใต้ (๓)

(๓) พรรคและผู้สมัครจะหาเสียงได้ต้องแจ้ง (ข้อความที่จะหาเสียงและรายละเอียดต่าง ๆ)

ให้ กกต. ทราบก่อน เพื่อจะได้รู้ว่าเป็นของพรรคการเมืองหรือของคนอื่นและเพื่อประโยชน์ในการคำนวณค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

(๔) อะไรที่ไม่ใช่ของพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องแจ้ง กกต. และให้พรรคโฆษณาให้ประชาชนทราบว่า สิ่งนั้นไม่ใช่ของพรรค โดยมีข้อความว่า “พรรคไม่รับรองว่าสิ่งนั้นเป็นความจริง” และถ้า กกต. ทราบ กกต. ต้องแจ้งพรรค เพื่อดำเนินการข้างต้น

(๕) สำหรับกรณีบุคคลทั่วไปและกรณีอื่นให้ กกต. วางหลักเกณฑ์และเงื่อนไข โดยคำนึงถึงความสุจริตของการเลือกตั้ง ความได้เปรียบเสียเปรียบ การจัดการกลั่นแกล้ง ประกอบกับสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล ฯลฯ อาจกำหนดระยะเวลาที่ห้ามชักจูงหรือชี้ชวนไว้ด้วยก็ได้

(๖) การทำโพลที่มีลักษณะชี้แนะหรือเป็นผลต่อการตัดสินใจว่าจะเลือกใครหรือพรรคใด (ให้ กกต. กำหนดหลักเกณฑ์ได้) จะกระทำมิได้

๒๒. มาตรา ๕๒ การกระทำผิดในการเลือกตั้งประเภทต่าง ๆ เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

- การกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน บางครั้งเป็นเพียงความผิดเล็กน้อยก็ส่งไป ป.ป.ง. จะเหมาะสมหรือไม่

มติ - การส่งเรื่องให้ ป.ป.ง. ให้เป็นดุลพินิจของ กกต. ถ้าเห็นว่าจะประโยชน์ในการขจัดทุจริตและติดตามเส้นทางการเงิน ก็มีอำนาจส่งให้ ป.ป.ง. ได้

๒๓. บทกำหนดโทษ (หมวด ๕) ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... มิได้กำหนดว่าการกระทำผิดในมาตราใดมีโทษ “เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง” จึงควรกำหนดให้ชัดเจนในมาตราที่เห็นว่าเป็นการกระทำความผิดร้ายแรง ส่วนกรณีตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๙๘ (๑๑) ความว่า “เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง” ก็มีได้มีบัญญัติว่าเป็นความผิดในมาตราใดกรณีใด

- บทกำหนดโทษ หมวด ๕ ไม่มีการกำหนดว่าความผิดใดต้องมีโทษเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

- การทุจริตการเลือกตั้งควรกำหนดให้มีโทษเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง โดยอาจกำหนดนิยาม คำว่าทุจริตการเลือกตั้ง หรืออาจกำหนดว่ามาตราใดเป็นทุจริตการเลือกตั้ง

มติ - มอบให้คณะอนุกรรมการยกร่างฯ ไปพิจารณาว่าจะต้องบัญญัติเรื่องการทุจริตการเลือกตั้งไว้หรือไม่ และความผิดใดบ้างถือว่าเป็นความผิดทุจริตการเลือกตั้ง

๒๔. มาตรา ๕๗ การโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ควรมีบทบัญญัติหรือไม่ อย่างไร

- พิจารณาแล้วในประเด็นที่ ๒๑

๒๕. มาตรา ๕๘ การควบคุมดูแล “ผู้ช่วยหาเสียง” หรือหัวคะแนน ควรดำเนินการหรือไม่ อย่างไร

- จะนิยามคำว่าผู้ช่วยหาเสียงอย่างไร และจะทราบได้อย่างไรว่าผู้ใดเป็นผู้ช่วยหาเสียง
- กฎหมายเดิมให้ กกต. เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ โดยผู้ช่วยหาเสียงต้องเป็นผู้ที่พรรคการเมืองจ้างไว้ หากไม่จ้างแล้วพรรคการเมืองจ่ายเงินให้เป็นเบี้ยเลี้ยงจะเป็นการซื้อเสียงทันที

- ควรให้ กกต. เป็นผู้กำหนดระเบียบ

มติ - ไว้พิจารณาอีกครั้ง

๒๖. มาตรา ๕๙ การจัดให้มีการโต้วาที (Debate) ของผู้สมัครควรดำเนินการหรือไม่ อย่างไร

- เรื่องนี้เป็นเรื่องของสาธารณะที่จะดำเนินการเอง ไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายกำหนด
- ควรห้ามทั้งเอกชนและพรรคการเมืองจัดด้วย เพื่อป้องกันการได้เปรียบเสียเปรียบของพรรค

การเมือง

มติ - ไม่ควรบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้ในกฎหมาย

๒๗. มาตรา ๖๐ การปิดประกาศหรือติดแผ่นป้ายหาเสียง ควรดำเนินการอย่างไร จะให้ กกต. เป็นผู้ดำเนินการหรือไม่ อย่างไร

- ควรให้มีสถานที่ติดแผ่นป้ายอย่างในประเทศญี่ปุ่นหรือไม่

- หากกำหนดให้ต้องมีสถานที่ กกต. อาจต้องใช้งบประมาณมาก และสถานที่ติดแผ่นป้าย

อาจไม่เหมาะสม

- อาจให้ กกต. ทหารหรือกับพรรคการเมือง

มติ ให้กำหนดจุดติดตั้งป้าย แต่ให้ทหารหรือกับพรรคการเมืองและผู้สมัครด้วย

๒๘. มาตรา ๖๑ การลงคะแนนโดยวิธีอื่น เช่น การลงคะแนนด้วยเครื่องลงคะแนน ควรดำเนินการหรือไม่ อย่างไร

- การเลือกตั้งต้องเป็นการเลือกตั้งโดยตรงและลับ การใช้เครื่องลงคะแนนจะส่งผลให้การเลือกตั้งไม่เป็นความลับหรือไม่ ในประเด็นนี้ศาลรัฐธรรมนูญเยอรมนีเห็นว่าการใช้เครื่องลงคะแนนทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยลับเพราะสามารถตรวจสอบได้ว่าใครลงคะแนนอะไร

- จะมีผู้เข้ามาในระบบและแก้ไขคะแนนได้หรือไม่

มติ - การใช้เครื่องให้เป็นดุลพินิจของ กกต. ที่จะใช้ แต่ต้องพิสูจน์ได้ว่าจะป้องกันการทุจริตได้ดีกว่าและเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการใช้บัตรลงคะแนน และมีหลักประกันได้ว่าระบบดังกล่าวจะต้องเป็นการเลือกตั้งโดยตรงและลับ

๒๙. มาตรา ๖๓ ระยะเวลาในการลงคะแนนควรมีระยะเวลาเท่าใด เช่น เวลา ๐๘.๐๐ – ๑๕.๐๐ นาฬิกา เช่นเดิม หรือเวลา ๐๘.๐๐ – ๑๖.๐๐ นาฬิกา
มติ - เวลา ๐๘.๐๐ – ๑๖.๐๐ นาฬิกา

๓๐. มาตรา ๖๔ การทำเครื่องหมายในการลงคะแนนให้ใช้เครื่องหมายกากบาทเพียงอย่างเดียวหรือไม่ อย่างไร

- เครื่องหมายกากบาทเป็นที่เข้าใจโดยทั่วไปแล้ว หากให้ทำเครื่องหมายอะไรก็ได้ อาจทำให้หัวคะแนนมาตรวจสอบได้ว่าการลงคะแนนครบหรือไม่

มติ - การทำเครื่องหมายในการลงคะแนนให้ใช้เครื่องหมายกากบาทเพียงอย่างเดียว

๓๑. มาตรา ๖๕ การอำนวยความสะดวกแก่คนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุซึ่งกำหนดให้ญาติช่วยดำเนินการลงคะแนนแทนได้นั้นจะเป็นการเพิ่มภาระแก่บุคคลดังกล่าวหรือไม่เพราะมีการกำหนดให้ลงทะเบียนก่อนด้วย

- ให้ลงคะแนนแทนจะไม่ใช่ความลับ

- ให้ช่วยประคองไปถึงคูหาได้ แต่ไม่ให้ลงคะแนนแทน

มติ ให้คงตามร่างที่ กกต. เสนอไปก่อน ไว้พิจารณาใหม่

๓๒. มาตรา ๗๘ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ขายเสียงถ้ากลับมาเป็นพยาน ควรมีการคุ้มครองหรือกันเป็นพยานอย่างไร

- กฎหมายการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฉบับเดิมกำหนดให้ผู้ที่ยขายเสียงต้องแจ้งข้อมูลต่อ กกต. ภายใน ๗ วันหลังการเลือกตั้ง จึงจะไม่ต้องรับผิด

มติ - ให้คงตามบทบัญญัติในกฎหมายการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฉบับเดิม แต่ไม่จำกัดว่าต้องแจ้งต่อ กกต. ภายใน ๗ วัน

๓๓. มาตรา ๘๒ การนับคะแนนให้กระทำ ณ ที่เลือกตั้ง ยังคงเดิมหรือไม่

มติ - คงเดิม

๓๔. มาตรา ๙๐ การลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งจะมีการดำเนินการหรือไม่อย่างไร

มติ - ให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งอย่างเดิม แต่ต้องลงทะเบียนล่วงหน้าโดยมีเหตุจำเป็น และให้ กกต. ประกาศให้ประชาชนรู้ว่ามีคนลงทะเบียนเท่าใด

๓๕. มาตรา ๙๓ การลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งให้มีผลเฉพาะการเลือกตั้งทั่วไปครั้งนั้น

- ควรมีแต่ควรแสดงเหตุผลว่าเพราะเหตุใดจึงต้องขอเลือกตั้งล่วงหน้า เช่น ต้องมีหนังสือรับรอง

- เลือกตั้งล่วงหน้าเป็นการเลือกตั้งที่มีการซื้อเสียงมากที่สุด

- ตามร่างกฎหมายฉบับนี้มีการตัดสิทธิผู้ไม่ไปเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น จึงควรคงการเลือกตั้งล่วงหน้าไว้

- ในประเทศอังกฤษมีการเลือกตั้ง ๓ แบบ เลือกด้วยตัวเอง เลือกทางไปรษณีย์ ให้ proxy ไป

เลือกให้

มติ - การลงทะเบียนเลือกตั้งล่วงหน้า ให้ทำได้ ๒ แบบ คือ แบบถาวรจนกว่าจะแจ้งเปลี่ยนแปลง และแบบเฉพาะการเลือกตั้งครั้งนั้น

๓๖. การเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร มีกรณีเกี่ยวกับเรื่องการลงทะเบียนขอใช้สิทธิให้มีผลเฉพาะในครั้งนั้น (มาตรา ๙๗) การให้ลงคะแนนทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ (มาตรา ๙๘) และการให้นับคะแนนนอกราชอาณาจักรแต่ให้ส่งผลคะแนนไปยังแต่ละเขตเลือกตั้ง (มาตรา ๑๐๐)

มติ - (๑) การเลือกตั้งในต่างประเทศ ให้ลงทะเบียนได้สองแบบ คือ แบบถาวรจนกว่าจะแจ้งเปลี่ยนแปลง และแบบเฉพาะการเลือกตั้งครั้งนั้น

(๒) หากจะใช้การลงคะแนนทางอิเล็กทรอนิกส์ (Ivote) จะใช้ต้องพิสูจน์ได้ว่า ไม่มีใครแม้แต่เจ้าหน้าที่รู้ได้ว่าผู้นั้นลงคะแนนอย่างไร

(๓) การนับคะแนนนอกราชอาณาจักรแต่ส่งผลคะแนนกลับมาที่เขตเลือกตั้ง ให้คงไว้ตามร่างที่ กกต. เสนอไปก่อน แล้วค่อยกลับมาพิจารณาประเด็นนี้อีกครั้ง

๓๗. มาตรา ๑๑๒ การกำหนดให้มีการประกาศผลการเลือกตั้งภายใน ๗ วัน ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๕ พรรคสี หรือไม่

มติ - มาตรา ๑๑๒ ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้การประกาศผลการเลือกตั้งจะกระทำได้อีกต่อเมื่อมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕ ของเขตเลือกตั้งทั้งหมด

๓๘. การคำนวณหา ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อตามมาตรา ๑๑๔ และการประกาศผลการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๑๕ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญหรือไม่

- บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวเป็นการขยายความมาตรา ๙๑ ของรัฐธรรมนูญ

- ตามร่างมาตรา ๑๑๔ ให้คำนวณคะแนนเพียงร้อยละ ๙๕ ส่วนอีกร้อยละ ๕ ค่อยคำนวณใหม่พอเลือกตั้งส่วนที่เหลือได้ครบต้องนำมาคำนวณใหม่ หากได้คะแนนร้อยละ ๙๕.๘ ให้คำนวณโดยใช้ฐานต่ำสุด คือ ร้อยละ ๙๕

- ตามร่างมาตรา ๑๑๕ ที่ กกต. เสนอ กำหนดให้คำนวณใหม่ตอนครบหนึ่งปี แต่เห็นว่าจะขัดต่อรัฐธรรมนูญเพราะมาตรา ๙๔ ของรัฐธรรมนูญให้คำนวณใหม่ทุกครั้ง

มติ - (๑) การคำนวณหา ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อตามมาตรา ๑๑๔ มอบให้คณะอนุกรรมการยกร่างฯ จัดทำร่างมาตราดังกล่าว

- (๒) การคำนวณหาจำนวน ส.ส. กรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ตามมาตรา ๙๔ ของรัฐธรรมนูญ จะต้องคำนวณทุกครั้งที่มีการเลือกใหม่

๓๙. หมวด ๔ ส่วนที่ ๑ การดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ควรมีการปรับปรุงให้ชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้น รวมทั้งต้องคำนึงถึงบทบาทของผู้ตรวจการเลือกตั้งด้วย

- ควรปรับปรุงหมวดดังกล่าวให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม และควรเพิ่มบทบาทของผู้ตรวจการเลือกตั้งด้วย

- ร่างที่ กกต. เสนอมาไม่สอดคล้องกับการกำหนดให้การทำงานของ กกต. เป็นการทำงานเชิงรุก

- ควรคงมาตรา ๑๐๕ ของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฯ ไว้ อาจต้องเขียน ๒ ส่วน คือ

(๑) การใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญของ กกต. รายเดียวในการเพิกถอนการเลือกตั้ง โดยต้องกำหนดระยะเวลาในการยื่นรายงานและในการประชุมของ กกต. หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดจะมีโทษอย่างไร

(๒) คำสั่งของ กกต. จะต้องมีรายละเอียดอย่างไร หลักการ คือ ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของ กกต. แทนที่จะกำหนดให้เป็นอำนาจ

มติ - ให้คณะกรรมการกรรมาธิการฯ จัดทำร่างหมวด ๔ โดยให้ทำเชิงบรรณในหมวดนี้ด้วยว่า
กรธ. มีข้อสังเกตว่ายังไม่เป็นการทำงานเชิงรุก

ประเด็นอื่นๆ

- ให้กำหนดเพิ่มเติมด้วยว่า ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งใช้บังคับจนการเลือกตั้งแล้วเสร็จ ห้าม กกต. เดินทางไปต่างประเทศ

- หากเจ้าหน้าที่ (หน่วยงานอื่น) ทำงานบกพร่องให้ กกต. มีอำนาจสั่งย้ายได้ทันที

- ให้ กกต. สืบหาความเสียหายของสิ่งของที่ใช้ในการเลือกตั้งหลังการเลือกตั้งแต่ละครั้ง
และให้รายงานต่อ สตง. ด้วย
